

Svenska kulturlandskap

Inbjudan till en träff om träderskötsel

i Risåsa och Kläberg i Dalarna
18–19 augusti 2020

Nätverket

Ett viktigt mål med hela nätverket [Svenska kulturlandskap](#) är att upprätthålla kunskaperna och hålla dem levande för framtiden. Det gör vi genom att fortsätta arbeta med olika skötselåtgärder i landskapet, men också genom utbyte med varandra för ännu mera kunskapsutveckling.

Träderskötsel

Vi tittar på träderslag och deras tålighet, något som varierar över olika delar av landet. Detsamma gäller lokala traditioner, lokal historia med mera. Det finns ett stort behov av att dokumentera den kunskap som ännu finns levande på olika håll. Det innebär bland annat olika typer av traditionella metoder, redskap och liknande.

Fokus på träd i fäboddar

I år kommer vi att fokusera på nyttjande av träd i fäbodmiljöer i trakten av Dala-Floda i Dalarna. Vid träffen medverkar Tomas Ljung, som har lång erfarenhet av de här frågorna. Mer att läsa om träden i de här miljöerna finns i [den här rapporten](#). Du kan också läsa om det här i [noteringar](#) från nätverkets träff i augusti 2019, i bland annat Skallskog utanför Falun.

fodersälgar vid Odens bulinda vid Risåsa.

Risåsa

Ett högt beläget fäbodställe (440 möh) med en betagande utsikt, som nås via en slingrande skogsväg. Här ligger både Risåsen och Höglinda med vardera flera gårdsklunгор. Andra delar av Risåsa benämns Lortlindorna och Vålsveden. Det är svårt att veta hur länge markerna här har brukats, men "Rijsåhsen" omnämns i alla fall 1664 och hade då 9 brukare. Vid storskiftet 1806–12 hade Risåsa 33 delägare. Djurhållningen vid Risåsa upphörde vid mitten av 1970-talet, men i övrigt hålls byggnader och marker fortsatt i skick. Stora delar av den knuttimrade ursprungsbebyggelsen, varav flera byggnader från 1600-talet och tidigare, finns kvar. Kring Risåsa fanns förr många "stannstaôr" (vilplatser), varav några ännu är synliga i terrängen på hemskogsdelen av utmarken.

Inägora vid Risåsa har vid flera olika inventeringar av Dalarnas ängsmarker lyfts fram som av oskattbart värde. Genom en lång hävdkontinuitet och god skötsel kan området uppvisa ovanligt artrika gräsmarker med arter som fältgentiana och praktvaxskivling. Tillsammans med Kläberget ingår Risåsa därtill i Dalarnas kärnområde vad gäller rikedom på gamla tuktade foderträäd. I såväl de beskogade som hävdade ängarna står en stor mängd gamla hamlade lövfodersälgar i skilda stadier av omvårdnad. Det ovanliga för Risåsa är att man har vidmakthållit hamlingen av ett antal gammelsälgar.

Kläberget

Längst upp i socknens nordvästra hörn, på det 398 m höga Kläbergets sydvästsluttning, ligger fäboden med samma namn. Även på Kläberget är det okänt när markerna började brukas. Platsen omnämns 1664 och hade då 5 brukare från Floda. Vid storskiftet 1806–12 var delägarna 28, från tre olika byar. Djurhållningen vid Kläberget avtog på 1960-talet, men är nu sedan några år igång igen.

Stora delar av den knuttimrade ursprungsbebyggelsen, varav flera byggnader från 1600-talet och tidigare, finns kvar. I slutet på 1800-talet var en skogsbrand ytterst nära att ödelägga fäboden, den kom så nära att gårdsgårdarna brann upp.

foderträäd vid Kläberget

De grova lövträäd som utgör ett signum för fäboden, har tidigare hamlats för lövtäkt. Strykning av sälg och plockning av rönnlöv inleddes förr på midsommardagen. Lindarna som finns i Kläberget lär ha planterats av "Kläbergsgubben" ovanpå en nergrävd silverskatt. Kläberget beskrivs som ett område med stort kulturhistoriskt och miljömässigt värde. Vid inventeringen av Dalarnas ängs- och hagmarker 1988–90 konstaterades att Kläberget har en minst 300-årig kontinuitet i hävden.

Praktisk info

Anmäl dig

- senast tisdag 30 juni

Länk till anmälan [här](#).

Ber om överseende med att du behöver ta dig igenom lite datasäkerhetsfrågor i anmälan.

Frågor? Vänd dig till nätverkets samordnare Hjalmar Croneborg. E-post: landskapsvardskoordinator@conservation.gu.se. Telefon: 0706 15 05 75.

Har du frågor om Risåsa, kontakta Lennart Hindriks. Tel. 070-368 09 07. Har du frågor om Kläberg, kontakta Pauline Palmcrantz. Tel. 070- 640 21 08.

När, var, hur?

Träffen börjar tisdag 18 augusti med lunch kl. 12, och slutar onsdag 19 augusti kl. 13, efter lunch.

Plats: Samling i [Dala-Floda Vårdshus](#).

Resa

Om du reser kollektivt så åk till Dala-Floda. Hör av dig i god tid, så ordnar vi med hämtning.

Utrustning

Ta med tåliga kläder. Är det blött så märks det på kläderna när man jobbar med träd. Ta gärna med dig lämplig utrustning som såg, yxa och annat.

Boende & frukost

Vi kommer att bo vid [Dala-Floda Vårdshus](#). OBS du behöver boka och betala övernattningen själv.

Mat

Ingår - ordnas gemensamt för alla deltagare. När du anmäler dig, meddela om du önskar särskild kost av något slag!

Kostnad

500 kr. Faktura skickas i efterhand. Kostnad för boende ingår inte i anmälningsavgiften utan det tillkommer.

Karta

